

kunne eventuelt overveje at lade småbørnsfamilierne gå foran. Det andet er et forslag om en længere barselorlov, som man også vil møde i den nærmeste fremtid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 3:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af ankeadgang på hjemmehjælpsområdet.

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.
(Fremsat 12/10 94).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg må også sige om forslaget her, at det er et forslag, regeringen har sympati for, men som vi ikke kan støtte.

Indsatsen for en bedre hjemmehjælp er en af den kommende periodes vigtige opgaver. Vi bliver jo jævnligt konfronteret med forskellige beretninger om hjemmehjælp, der ikke er god nok, og det skal vi selvfølgelig tage alvorligt, men vi skal også lige huske på, at den slags enkeltsager kan give et fortegnede billede og forrykke proportionerne, når det handler om, hvordan det egentlig forholder sig.

Jeg synes, det er vigtigt lige at huske på, at Socialforskningsinstituttet i 1993 gennemførte en undersøgelse af hjemmehjælpen for Københavns Kommune. Den viste, at omfanget og indholdet af hjemmehjælpen stort set er tilfredsstillende for dem, der får hjemmehjælp. Det æn-

drer selvfølgelig ikke ved, at der er brug for en samlet indsats, der sikrer en mere stabil og ensartet hjemmehjælp.

Men – og det behøver jeg selvfølgelig ikke at fortælle hr. Villy Søvnald, ordføreren for forslagsstillerne – hjemmehjælpen er en kommunal opgave og er også en individuel ydelse baseret på et skøn. Derfor er det ikke nogen enkel, entydig eller let sag at ændre på og sikre en generel forbedring af hjemmehjælpen, og der er ikke nogen enkel og let vej til det.

Man kan også sige, at der er mange forklaringer på, hvorfor det nogle steder halter med hjemmehjælpen. En række af de forhold synes jeg der er behov for at få mere klarhed over, inden vi tager det videre skridt og vurderer behovet for en ankeadgang.

Man kan sige, at vi stadig væk har brug for at få vurderet forudsætningerne, og at der også er en række områder, hvor vi har brug for at tage initiativer, f.eks. at få skabt en mere tidssvarende, moderne vejledning for hjemmehjælpen, altså få nogle nye retningslinjer for den generelle hjemmehjælp.

Desuden er der også brug for, at den enkelte modtager af hjemmehjælpen har et klart indtryk af omfanget af den hjemmehjælp, der er blevet visiteret.

Det er her, visitationsskemaet, som SF også foreslår, kommer ind i billedet, og jeg er meget enig i, at vi skal have indført en generel pligt for kommunerne til at anvende visitationsskemaet i forbindelse med tildeling af hjemmehjælp.

En velfungerende hjemmehjælpsordning forudsætter selvfølgelig også, at der bliver uddannet tilstrækkeligt med hjemmehjælper, og at de så også tager arbejde som hjemmehjælper, når de er blevet uddannet. Et af problemerne er jo, at der er et ret stort gennemtræk i faget – enten således, at de uddannede hjemmehjælper eller pleje- og sundhedsassistenter ikke bliver i faget, eller således, at de bliver der i ret kort tid. På den måde kan man jo heller ikke altid sige, at der er tilstrækkeligt med hjemmehjælper, og det er også baggrunden for, at regeringen overvejer, om vi kan være med til at sikre, at flere arbejdsløse bliver ansat inden for hjemmehjælpen. Vi vil også se på, om de gode erfaringer med at supplere hjemmehjælpen med rengøringskorps, som der er i nogle kommuner, er noget, der kan bruges i større omfang.

Endelig har regeringen som bekendt allerede i år og til næste år afsat 400 mio. kr. til refusion af bl.a. 50 pct. af lønnen til de hjemmehjælper,

som kommunerne ansætter ud over dem, der allerede er ansat.

Det er også mit indtryk, at både Kommuner-nes Landsforening og kommunerne selv er meget opmærksomme på de problemer, der har været inden for hjemmehjælpen, og det er mit håb, at de er i færd med at overveje en mere samlet indsats på området.

Så der er altså mange initiativer på vej, der kan sikre en mere velfungerende og ensartet hjemmehjælp. Og de initiativer, der kan danne udgangspunkt for de videre overvejelser om at indføre en ankeadgang, skal selvfølgelig tage udgangspunkt i den rapport, der blev afgivet af en arbejdsgruppe sidste sommer.

Arbejdsgruppen blev nedsat af Folketinget, efter at man havde drøftet spørgsmålet om ankeadgang, og rapporten endte med at indeholde forskellige ankeadgangsforslag. Det, at Folketinget efter en debat besluttede sig for at nedsætte en arbejdsgruppe, og det, at arbejdsgruppen kommer med forskellige modeller, som ikke er særlig konkretiserede, siger jo noget om, at det ikke er nogen enkel eller let beslutning at indføre en ankeadgang.

Derfor er det også vigtigt, at overvejelserne om ankeadgang sker i tæt kontakt med kommunerne, som har ansvaret for hjemmehjælpen, og at vi først får klarhed over nogle af de elementer, der kan danne grundlag for en ankeadgang, og får skabt nogle af de forbedringer, jeg har nævnt, inden vi går videre ad den vej. Det er begrundelsen for, at vi ikke kan støtte SF's forslag.

Jørn Pedersen (S):

SF's forslag indeholder fire forskellige elementer, der kan være interessante hver for sig. Jeg vil siden hen kommentere, hvad vores holdning til dem er.

Indledningsvis vil jeg sige, at det jo er sådan, at regeringen både i regeringsgrundlaget og under åbningsdebatten har givet udtryk for, at den ønsker at arbejde for en ankeadgang, og at den ønsker at gøre det i samarbejde med kommunerne. Det har været et afgørende synspunkt for os, at den model, vi måtte ende med at finde frem til, skal være noget, der kan føres ud i livet i et positivt samarbejde med kommunerne.

For historiens skyld må det jo også understreges, at vi i 1993 var med til at nedsætte det udvalg, der skulle undersøge ankeadgangsmulighederne på hjemmehjælpsområdet. Vi mente, at det var fornuftigt at få det gjort på daværende tidspunkt, for vi var allerede dengang klar over, at

det er et meget, meget svært felt at bevæge sig ind på, og at næsten uanset hvilken model man måtte vælge, ville der være nogle ting, som man kunne ønske man kunne have gjort bedre. Derfor var vi tilfredse med, at vi fik den mulighed.

Rapporten kom så i foråret 1994, og den pegede på tre forskellige muligheder. Vi har af gode grunde ikke udtalt os kategorisk om, hvilken af de tre muligheder vi som parti ville pege på, og det synes jeg var meget klogt – jeg kan så efterfølgende, med tilbagevirkende kraft, opfordre andre til heller ikke at gøre det – ud fra den betragtning, at alle tre modeller helt klart havde positive elementer i sig, men at der også var både styrke og svagheder i alle tre modeller.

Derfor må jeg sige, at når der tales om hjemmehjælp, er det afgørende set fra Socialdemokratiets side ikke en ankeadgang. Hvis nogen måtte forledes til at tro det, tager de grumme meget fejl! En ankeadgang er kun et redskab til at gennemskue tingene tydeligere med. Det afgørende for en bedre hjemmehjælp i Danmark er flere hænder, for at sige det lidt firkantet, flere personer til at løse de opgaver, der er. Det er det helt afgørende.

Jeg vil nok sige, at når man går i gang med hjemmehjælpsdiskussionen – og det er en både god og interessant diskussion – skal man starte i en anden ende, end dette forslag gør: Man skal starte med at finde frem til, hvordan man kan sikre sig, at der er det nødvendige personale og den nødvendige økonomi til stede.

Jeg vil dog godt sige, at jeg synes, der er ét element i SF's forslag, der er en vældig god idé, og det er visitationsskemaet. Jeg tror, det vil være meget, meget positivt at nå frem til at finde en model med et visitationsskema.

Jeg er også bekendt med, at visse kommuner er temmelig langt fremme i den proces, men jeg tror, det er vigtigt, når vi taler om dette, at sikre sig, at brugerne kan se, hvad det er, aftalen indebærer, at personalet kan se, hvad det er for en aftale, og sidst, men måske ikke mindst, at også de pårørende kan se det.

Vi synes også, det er en god idé med at få udsendt en ny vejledning, og vi synes, det er positivt, at der i SF's forslag peges på, at de sociale ankenævne må være hovedhjørnestenen i det, al den stund de sociale ankenævne jo udgør et kendt system.

Derimod må jeg sige, at jeg er noget betænkelig ved det punkt i forslaget, hvor man opererer med en tidsfrist, idet jeg tror, det kan give uoverskuelige vanskeligheder.

Men summen af det, jeg har sagt, er, at der er mange positive elementer i forslaget. Vi tror dog ikke på, at dette forslag er den endelige model. Vi vil gerne have lov til at arbejde videre i et samarbejde med kommunerne for at finde den bedste model.

Vi er altså positive over for tankegangen og ideen, men må afvise forslaget i den nuværende form.

Else Winther Andersen (V):

Det er jo ikke første gang, SF fremsætter et forslag om ankeadgang på hjemmehjælpsområdet. Men desuagtet SF hylder det kommunale selvstyre og mener, at beslutningerne skal træffes så nær på borgerne som muligt, vil man alligevel med dette beslutningsforslag være med til at begrænse det kommunale selvstyre.

Venstre er ikke i tvivl om, at ansvaret for hjemmehjælpen er kommunernes. Det er dem, der lokalt skal lægge et serviceniveau, der passer til den enkelte kommune. Hvis der indføres en ankeadgang i forbindelse med hjemmehjælpen, vil al hjemmehjælp over hele landet blive ens, og det vil aldrig komme til at fungere. Kommunerne tilrettelægger nu engang deres ældrepolitik ud fra de lokale forhold, og det er ikke ligeegyldigt, om det foregår i en storby eller i en landkommune. Der er også meget forskellige opfattelser af, hvordan de private netværk er.

Det, som det i bund og grund drejer sig om her, er at have en ordentlig ældrepolitik i kommunerne, og en af måderne at have en ordentlig ældrepolitik på er ved at give ordentlige oplysninger videre til de ældre. Men det er da ikke ensbetydende med, at kommunerne ikke kan gøre det bedre for de mennesker, der har brug for hjælp.

Mange af de klager, vi læser om, bunder jo i dårlig information; her har kommunerne meget at rette. Der kan blive tale om at inddrage brugerne noget mere i eventuelle visitationer; der kan blive tale om at synliggøre, hvad det er for nogle aftaler, der indgås; og der kan blive tale om at indgå skriftlige aftaler. Derved synliggør man også over for de pårørende, hvad det er for en hjælp, de ældre får. Der skal også være nogle ordentlige aftaler om, hvornår hjemmehjælpen kommer. Og så skal man forsøge at overholde de aftaler, der indgås. Der trænger kommunerne virkelig til at lære noget.

Men der skal også være ordentlig oplysning om, hvad det er for en hjælp, de ældre kan få, når de psykisk eller fysisk bliver dårligere. Vi

ser jo, at mange nærer angst for, hvordan det skal gå, når de bliver ældre. Der skal især være bedre oplysning om, hvad der kan gøres for de senildemente. Der er mange pårørende, der er usikre med hensyn til, hvad de skal stille op, og om de kan få den hjælp, der er brug for. I en bisætning kan man vel spørge, om vi uddannelsesmæssigt er dygtige nok på det område.

Og så vil jeg håbe, at vi snart bliver færdige med sommerdebatterne om, hvorvidt de ældre får den hjælp, de har brug for. På dette område mener jeg, at kommunerne godt kan gøre det bedre, og jeg tror også, de er interesserede i at gøre det.

Venstre afviser forslaget, som det ligger her. Og hvorfor gør vi det? Jo, det gør vi bl.a., fordi vi faktisk gerne vil indføre endnu større frihed også for de ældre. Man kan for øjeblikket se, at Søllerød Kommune er i færd med at indføre en ordning, hvor de ældre selv kan ansætte deres hjemmehjælpere. Det vil sige, at det derved er dem selv, der kan tage ansvaret for den hjælp, de får, og derfor også selv kan afskedige en hjemmehjælper igen.

Jeg tror, vi rundt i kommunerne kunne komme langt, hvis vi inddrog de ældre noget mere i eventuelle ældreråd, hvor de måske kunne se på de klager, der kommer over den hjemmehjælp, der er i den enkelte kommune, og derved være med til at påvirke de politiske beslutningsprocesser, der skal tages rent lokalt.

Der er blevet talt om en ny vejledning, og den er også blevet nævnt af ministeren. Dertil vil jeg sige, at den er hårdt tiltrængt, og at jeg i grunden ikke forstår, at man ikke har taget fat på den noget før, for det kunne i den grad have løst op for mange ting, hvis den havde været på banen tidligere – i stedet for, at vi hele tiden har skullet vente på nye rapporter m.v. Så lad os få den vejledning gjort færdig, også med disse nye udmeldinger til kommunerne. Men som sagt: Det beslutningsforslag, der ligger her, kan Venstre ikke støtte.

Stefan G. Rasmussen (KF):

Apropos vores debat før vil jeg sige, at ældreområdet er et af de få steder, hvor jeg godt vil bruge udtrykket »ret til«. For selvfølgelig har man ret til at være menneske, så længe man lever. Og selvfølgelig skal vi sørge for, at både de ældre, der bliver hjulpet, og selve hjemmeplejen føler, at hvis de løber ind i problemer, bliver disse løst på en for dem værdig måde.

Men i lighed med tidligere ordførere ser jeg et problem i at benytte sig af det, som SF i forslaget anfører i punkt 1, og som bl.a. er det, som den arbejdsgruppe, der er nedsat af socialministeren, påpeger som en mulighed, nemlig de sociale ankenævn, som også ordføreren fra Socialdemokratiet nævner. Så må jeg nok sige, at jeg melder fra, for at indføre en adgang til at anke til de sociale ankenævn er at foretage noget så langt væk fra klageren, som man overhovedet kan komme, og det er helt i strid med det, vi gerne vil, nemlig at have det dér, hvor tingene foregår.

En anden ting er, at denne idé må bunde i ren og skær uvidenhed, for forretningsordenen i de sociale ankenævn er jo netop således indrettet, at man ikke dér kan ændre det, der hedder kommunale skøn, og som følge deraf vil der sådan set ikke være nogen reel ankemulighed, så dér skal man altså til at lave alt det om, og så er vi jo i gang med en større bureaukratisk proces.

Nej, lad os for Guds skyld få dette ud til kommunerne, således at det kommer så tæt på brugeren som overhovedet muligt, og jeg er af den overbevisning, at socialministeren - som det fornuftige menneske, socialministeren er - vil fremkomme med et lovforslag, der er lidt mere realistisk end det, SF her lægger op til. Det fremgår for øvrigt allerede af det, som den politiske ordfører for Socialdemokratiet sagde, nemlig at der på side 43 i åbningstalen står, at det skal man. Så her taler vi altså om, hvem der kommer først, hønen eller ægget, og dér vil jeg nu godt satse på hønen.

Tom Behnke (FP):

Fremskridtspartiet har tidligere givet udtryk for, at vi kan støtte et sådant forslag, og også denne gang vil vi give udtryk for, at vi støtter forslaget. Vi synes, det er en god idé at indføre en ankemulighed på netop hjemmehjælpsområdet.

Jeg kunne forstå på både ministeren og den socialdemokratiske ordfører, at det, der er behov for, lige så meget er at tage fat i den anden ende og sørge for, at der er tilstrækkeligt med personale til at opfylde de krav, der er.

Det kan jeg da godt være enig i. Men jeg var ikke klar over, at regeringen var så handlingslammet, at den kun kan gøre én ting ad gangen: at den kun kan sørge for, at personalet er til stede, og at vi så må vente på ankeadgangen til et senere tidspunkt, hvor der er bedre kapacitet. Det er jeg lidt skuffet over at høre, men det kan være, at der er en fornuftig forklaring på det.

Jeg synes også, det var lidt skuffende at høre, at den socialdemokratiske ordfører egentlig havde den holdning, at forslaget her var meget godt, og at det jo også var regeringens politik, men at man ikke kunne støtte forslaget, som det forelå, fordi der var nogle småting, som man ikke var helt enig i.

Så vidt jeg har forstået, taler vi om et beslutningsforslag, og det vil sige, at når det bliver vedtaget, kan regeringen lave et lovforslag, hvor man modellerer det på den måde, som man ønsker i regeringen, således at det præcis er, som regeringen ønsker det skal være. Et beslutningsforslag er kun nogle retningslinjer, som kan lede regeringen, og som den kan styre efter.

I punkt 1 står der:

»Der tillægges de sociale ankenævn . . . kompetence til at behandle klager over hjemmehjælp.«

I den forbindelse vil jeg spørge forslagsstillerne, om der her menes de sociale amtsankenævn eller det er en helt ny instans, man opfinder, og om det er en ny instans i kommunalt regi. Det synes jeg er ret relevant for at vide, hvor vi bevæger os hen.

Jeg vil også sige, at det hverken af selve forslaget eller af bemærkningerne til forslaget fremgår, om nævnene skal have kompetence til at ændre kommunernes beslutninger. Hvis nævnene ikke får kompetence til at handle, er det for mig at se lidt af en illusion, at vi har disse nævn, for så kan de blot træffe nogle afgørelser, som kommunerne så kan sidde overhørig. Så det må være meningen, at nævnene får kompetence til at ændre kommunernes beslutninger.

Det er de to eneste spørgsmål, vi har til forslagsstillerne, og dem er jeg selvfølgelig interesseret i at få svar på, men jeg vil sige, at med min forventning om, hvad svarene vil være, kan vi støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Det, der kalder mig på talerstolen, er de glade bemærkninger fra hr. Tom Behnke. De kunne nemlig tolkes i retning af, at Fremskridtspartiet nu er inde i alvorlige overvejelser om eventuelt at stemme for finanslovforslaget, for hr. Tom Behnke var jo pludselig inde på - selv om det var lidt periferisk - at Fremskridtspartiet har stor forståelse for, at der er nogle udgifter, der skal betales, og at man vil være med til at finde pengene.

Sådan tolker jeg hr. Tom Behnkes tale, og det vil jo være en meget stor nyhed at kunne servere for pressen i dag, hvis det er sådan, at den interne debat på det ideologiske plan, som jeg via pressen har forstået foregår i Fremskridtspartiet, nu er nået dertil, at de, der for tiden hersker i partiet, ønsker, at Fremskridtspartiet nu skal stemme for finanslovsforslaget og tage et politisk medansvar for den økonomi, vi skal have til næste år.

Det vil virkelig være en nyhed, som vi også kan bruge i forbindelse med det socialpolitiske element, og det vil jeg glæde mig til at høre hr. Tom Behnkes svar på, for jeg har hørt en meget fremtrædende politiker med samme efternavn fra hr. Tom Behnkes parti give udtryk for noget andet. Men der er måske nye toner på vej.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Tom Behnke har ordet for en kort bemærkning. Hvis man ønsker en kort bemærkning, bedes man markere.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det er næsten ligesom i bussen. Der skal man også trykke stop i god tid.

Jeg ved ikke, om den socialdemokratiske ordfører har padlet rundt i finansloven og kigget nærmere på den, for så vidt jeg erindrer, er der lidt flere konti i finansloven end netop kontiene for det område, vi taler om her i dag, og der er vistnok også lidt flere konti, hvor vi fra Fremskridtspartiets side kunne være uenige i den politiske linje, som specielt Socialdemokratiet har lagt for finansloven.

Lad mig blot nævne, at i Fremskridtspartiet er vi ikke enige med Socialdemokratiet i, at man årligt skal have et underskud, der ligger et sted mellem 40 og 50 mia. kr.; det synes vi er lidt uansvarligt – for blot at nævne en lille detalje, som kan gøre, at vi ikke umiddelbart kan støtte finanslovsforslaget.

Vibeke Peschardt (RV):

I Det Radikale Venstre ser vi positivt på bestræbelserne for at sikre retsstillingen for de borgere, der er visiteret til hjemmehjælp. Det samme gør regeringen, hvilket også fremgår af lovprogrammet.

Vi ved fra undersøgelser bl.a. fra Københavns Kommune, men også fra andre kommuner – f.eks. min egen kommune, Søllerød, der har foretaget en ældreundersøgelse – at brugerne af

hjemmehjælpen stort set er tilfredse. Men vi har også lagt mærke til, at brugerrepræsentanterne ønsker en ankeadgang på området, og det lytter vi gerne til.

Der er visse ting i forslaget, som vi ser positivt på. Det gælder bl.a. visitationsskemaet, men jeg vil godt understrege, at det er meget vigtigt for Det Radikale Venstre, at lige præcis dette – men i øvrigt også andre områder – bliver gennemdrøftet med de kommunale organisationer og med kommunerne, sådan at man kan være sikker på, at det resultat, der kommer ud af det, er brugbart for dem, der skal bruge det ude i systemet.

Som udgangspunkt kan vi ikke støtte forslaget, som det ligger her; men som også socialministeren nævnte, er vi positive på nogle områder, og der bliver arbejdet videre med forslaget i regeringskredsen.

Bruno Jerup (EL):

Enhedslisten støtter forslaget. Jeg kan ikke se nogen særlig grund til at udskyde denne problemstilling. Det er jo blevet nævnt af flere, at det ikke er første gang, der er fremsat et forslag om en mulig ankeadgang inden for hjemmehjælpsområdet. Derfor kan man lige så godt bide til bollen med det samme. Der er ingen grund til at foretage udskydelser og komme med henvisninger til, at man skam har planer om i den kommende tid at lave rapporter, der muligvis vil føre frem til et eller andet.

Det er utroligt, så mange partier der ser positivt på forslaget, men som alligevel ender med at sige: *Men det går ikke alligevel!* De burde i stedet sige: O.k., her ligger et beslutningsforslag – det er trods alt ikke et lovforslag – og så kunne de gå ind i diskussionen om det og se på, om de var i stand til at få udformet et lovforslag, der tog hensyn til alle de men'er, der er rundt omkring.

Jeg synes, man skulle droppe alle de men'er og indrømme, at der er behov for en ankeadgang på dette område. Det er faktisk ret uhyrligt, at der på så stort et område som dette – et område, der rummer det daglige liv for utrolig mange mennesker – ikke er en klar retsstilling med hensyn til ankeadgang, og at man bare bygger ovenpå og fletter det ind på kryds og tværs i stedet for at lave en nogenlunde gennemtænkt ankestruktur.

Så alt i alt ser vi positivt på forslaget og støtter det.

(Kort bemærkning).

Stefan G. Rasmussen (KF):

Jeg kan se, at Det Radikale Venstres ordfører er gået, men jeg må stille mit spørgsmål alligevel, og så kan jeg jo stille det til Socialdemokratiet. Det drejer sig om disse visitationsskemaer. For mig er det altså noget med, at man så skal begynde at måle størrelsen på nullermændene, og jeg ved ikke hvad, og gå ned i nogle detaljer, som ligger helt uden for et forhold, som i reglen bygger på tillid. Det er, som om der ikke kan være et tillidsforhold i forbindelse med en ydelse til nogle ældre mennesker. Det hele skal åbenbart gøres så bureaukratisk. Jeg synes absolut, man skal prøve at forklare mig, hvad man mener med sådan et visitationsskema.

Sonja Albrink (CD):

CD er enig med forslagsstillerne i, at der bør indføres en ankeadgang på hjemmehjælpsområdet. CD fremsatte jo allerede i marts 1991 et forslag om det. Det var et mere vidtgående forslag, nemlig om oprettelse af særlige tilsyns- og ankeråd i kommunerne. En sådan særlig ankeinstans uden for det almindelige ankesystem er ikke nødvendigvis den model, der er aktuel i dag, men i CD er forslaget fra dengang udgangspunkt for gruppens overvejelser.

Det er jo ikke noget nyt problem, at de ældre ikke altid får den hjælp og støtte i dagligdagen, som de både fortjener og har et konstateret behov for. Netop fordi hjemmehjælpen er en individuel ydelse, der er udmålt efter skøn ude i den enkelte kommune, kan der opstå tilfælde, hvor man synes der er behov for større, landsdækkende ensartethed, så brugerne kan føle sig mere sikre på at få den hjælp, som er hensigten med lovgivningen.

CD er derfor enig i, at i de afgørelser, der træffes i kommunen, skal modtagernes retsstilling styrkes.

I den rapport fra den nedsatte arbejdsgruppe, som forslagsstillerne henviser til i bemærkningerne, fremlægges der flere modeller og supplerende forslag, bl.a. for at opnå en bedre visitation.

I regeringen arbejdes der netop nu med at udforme et lovforslag om ankeadgang på baggrund af disse modeller og forslag, og derfor kan CD i dag ikke gå længere end til at tilslutte sig ideen i og hensigten med SF's beslutningsforslag. Jeg er dog overbevist om, at der vil blive tale om et lovforslag, der kan finde bred tilslutning i Folketinget, og så vil jeg i øvrigt henvise

til de bemærkninger, som socialministeren allerede har fremsat fra talerstolen, og som jeg på CD's vegne kan erklære mig helt enig i.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Det var da interessant at høre, at man fra CD's side erklærer sig enig med SF i, at der skal indføres en ankeadgang. I den forbindelse vil jeg spørge CD, om man stadig væk er med i regeringen, eller hvordan man får de ting til at hænge sammen. Det synes jeg må være lidt problematisk, og det vil jeg sådan set gerne have et svar på.

(Kort bemærkning).

Sonja Albrink (CD):

Der er ikke noget problematisk i det: Vi sagde det under valgkampen, og det er klart, at det, vi nævnte under valgkampen, vil vi også gerne have en vis indflydelse på.

Villy Søvnal (SF):

Jeg vil starte med to generelle bemærkninger. Selve forslaget er jo uddybet i bemærkningerne, så dem skal jeg ikke gentage, men jeg vil sige, at jeg synes, man kan sammenfatte intentionen med forslaget under overskriften »Individet frem for systemet«. Dette er også rettet til nogle af ordførerne, idet det undrer mig, at de partier, der teoretisk taler mest for individets rettigheder, er dem, der i realiteten systematisk afviser at styrke individets rettigheder over for systemet. Jeg tænker bl.a. på partiet Venstre.

Det andet generelle, jeg vil sige, er, at det nu er halvandet år siden, SF første gang fremsatte et sådant forslag. Dette være sagt til dem, der beder om mere tid; det er specielt regeringspartierne. Jeg synes, det fremgår, at næsten hver gang vi fremsætter et forslag, siger regeringen: Vi er enige i hensigten, vi forstår godt, hvad I vil, giv os bare lidt mere tid!

Jeg må så spørge regeringspartierne, om man ikke kan speede det lidt op – specielt når man nu har haft halvandet år til at arbejde med det. Jeg ved godt, at der er foregået et udredningsarbejde i mellemtiden, men alligevel! Er man ikke snart så langt, at det kan antydes, hvor tæt man er på noget, der ender i et egentligt lovforslag? Jeg hørte nemlig socialministeren sige, at hun havde stor sympati for forslaget – og så kom der en underlig eftersætning, men ingen støtte.

Det blev også nævnt af socialministeren, at enkeltstager kan give et forrykket billede. Det

kan de muligvis, men i nogle tilfælde kan de også give et korrekt billede, nemlig af et offentligt system, der ikke fungerer godt nok. Og som repræsentanter for offentligheden har vi en interesse i, at de fejl, der begås på det offentlige område, bliver rettet, og den eneste måde at gøre det på er ved at give individet en større retssikkerhed over for systemet.

Jeg er enig i både socialministerens og hr. Jørn Pedersens bemærkninger om, at det, der er brug for, er at forbedre hjemmehjælpen – helt enig! Vi har også noteret, at der er to forslag i omløb på det område:

Dels er der et forslag om at bruge nogle af beskæftigelsespengene aktivt for at nå op på et vist ambitionsniveau – der har i pressen været nævnt ca. 10.000-15.000 nye job inden for ældreomsorgsområdet. Det vil få SF's varmeste støtte, hvis det i øvrigt er skruet fornuftigt sammen.

Dels har vi selv et beslutningsforslag, der direkte går ud på at ansætte 5.000 flere på ældreområdet. Det er nemlig rigtigt – jeg tror, det var hr. Jørn Pedersen, der formulerede det sådan – at det, der er brug for, er flere hænder på ældreområdet. Men der er brug for begge dele: Der er ikke blot brug for flere hænder, men efter vores mening også – selv med flere hænder – for en styrkelse af den ældres retsstilling.

Socialministeren roste indførelse af et visitationsskema som en god idé og mente også, at sikring af faste aftaler var en god idé. Og så blev der nævnt noget, som måske er det alvorlige i denne diskussion, nemlig uddannelses- og rekrutteringsproblemet.

I SF er vi nemlig bange for, at hvis der ikke sker forbedringer på et område, der er et lavstatusområde på den måde, at arbejdsforholdene over en årrække er blevet benhårde – og det drejer sig både om mandskabsforbedringer og om andre ting – så kommer vi til at stå med det problem, at uanset hvad vi vedtager af normeringer på området, er vi ikke i stand til at tiltrække tilstrækkeligt med arbejdskraft, og så får vi for alvor et problem på ældreområdet.

Derfor vil jeg på SF's vegne sige, at vi meget gerne vil medvirke med inspiration og udredninger til et forslag, der sikrer en større rekruttering på et område, som vi skal passe på ikke bliver et lavstatusområde.

Jeg skal sige til hr. Jørn Pedersen, der understreger, at det skal ske i samarbejde med kommunerne, at det er jeg helt enig i. Jeg har jo en fortid i KL's sociale arbejdsmarkedsudvalg, hvor vi har diskuteret det her, og hvor Socialde-

mokratiets og SF's positioner i den her diskussion er kendte. Hr. Jørn Pedersen understreger også i sit indlæg, at det er vigtigt, at det er Det Sociale Ankenævn, der bliver det forum, man anker til. Det er jeg også enig i, og det fremgår også af vores lovforslag. Der er vi også på linje.

Så skal jeg sige til fru Else Winther Andersen, at jeg synes, fru Else Winther Andersen læste nogle ting af forslaget, som ikke kan læses af forslaget. Det ene gik på, at forholdene nu skulle være ens over hele landet. Må jeg ikke godt spørge, hvor det står i forslaget? Det kan jeg ikke se. Vi er lige præcis veget uden om det, der hedder at indføre minimumsrettigheder til gengæld for at lave et stærkt ankesystem. Det er den anden mulighed, der peges på i rapporten: at lave minimumsrettigheder. Det er derfor, det er direkte forkert, at det her vil føre til ens forhold over hele landet. Det ønsker vi nemlig ikke. Det vil føre til ens forhold på det ene område: den ældres retsstilling vil blive styrket i forhold til situationen i dag.

Så nævner fru Else Winther Andersen, at det er en begrænsning i det kommunale selvstyre. Jeg forstår, det er et mantra af stor betydning herinde i Folketinget.

Det er da rigtigt, at det her indeholder den indskrænkning i det kommunale selvstyre, at hvis man havde lavet en aftale, som svigtes af en kommune, om, hvor mange timers hjemmehjælp der skulle gives, så kan den ældre henvende sig et sted. Den indskrænkning i det kommunale selvstyre fører til en styrkelse af den ældres individuelle retsstilling, og det er selve meningen med forslaget. På den måde er det rigtigt.

Men må jeg ikke godt spørge partiet Venstre: Kan partiet Venstre, kan fru Else Winther Andersen holde til som liberale, at det er systemet, der får ret over for mennesket i nogle tilfælde, hvor det faktisk var en aftale om, hvad der skulle gives? Er det da ikke rimeligt, at den svage i det her spil, den ældre, har en mulighed for at få sin sag prøvet? Det er i virkeligheden det, der ligger i det. Så jeg må afvise, at privatisering skulle være vejen ud af de problemer, man står med på ældreområdet. Jeg synes, der er en forunderlig evne i de her år til, hver gang vi diskuterer indholdsproblemet i en sag, at vende den til en eller anden struktur- eller regidiskussion og dermed i virkeligheden diskutere udenom.

Jeg skal sige til hr. Stefan G. Rasmussen, som ikke er enig i, at vi skal bruge ankesystemet, at når vi gør det, er det for at sikre et juridisk hold-

bart system. Hr. Stefan G. Rasmussen nævner, at ankesystemet skal ændres til et klart ankesystem, som med forslaget her får en ny opgave og også en nyt forum på den måde, at vi foreslår, at man udvider med brugerrepræsentanter og embedslægeinstitutionen i de sager, der har med vurdering af hjemmehjælp at gøre.

Hr. Stefan G. Rasmussen spurgte også i en af de korte bemærkninger, hvad hensigten er med et visitationsskema. Det er, at når der kommer mange mennesker i en ældres hjem, er det rart, at der er noget skriftligt i de her sager, så man ved med hinanden, hvad der foregår. Det er også vigtigt af hensyn til oplysning over for de pårørende. Det er også vigtigt for retssikkerheden for den ældre, at man ved, hvad det er for aftaler, der er indgået. Bliver de overholdt?

Så skal jeg sige til hr. Tom Behnke, som støttede forslaget, at det er rigtigt, at det er det nuværende ankesystem, der skal overtage opgaven her, og selvfølgelig skal man med et ankesystem kunne omgøre beslutninger, man er uenig i, ellers havde det ingen mening. Det er ikke et folkeoplysende forum, vi vil nedsætte.

Jeg noterede, at Det Radikale Venstre var principielt enig, at CD var principielt enig, og at Enhedslisten var principielt enig, og dermed er vi vel, hvor vi kunne komme med det her beslutningsforslag fra SF, nemlig at der stort set raden rundt – måske med undtagelse af Venstre og De Konservative – er udtrykt meget velvilje over for at lave et ankesystem. Vi har forståelse for, at regeringen er nødt til at komme op i kance, og det kan tage lidt tid. Men vi håber, at det sker, og at det lovforslag, der kommer, vil indeholde de elementer, der er i beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Hr. Villy Søvndal skoser mig lidt, fordi jeg sagde, at vi ikke kunne have ankeadgang, fordi det ville tvinge kommunerne til at have det samme hjemmehjælpsniveau over hele landet. Det kan da godt være, at SF har skrevet minimumsrettigheder, men det kunne også godt være, at minimumsrettigheder uvilkårlig – og det tror vi på – vil komme til at betyde, at så skal der støvsuges akkurat ligedan og på den samme led hver gang i alle landets kommuner, og det er det, vi går imod.

Det dér med, at man taler om de ældres ret – jamen vi går en tak videre, vi siger, at de ældre skal slippes fri, de ældre skal have valgfrihed.

Hvorfor skal hele vor ældreomsorg være noget, det offentlige tager sig af? Hvorfor skal vi fortsat have en ældreomsorg inklusive hjemmehjælp, der skal være ens? Vi vil gerne sørge for, at de ældre får valgfrihed. Ligesom på børneområdet, som vi tidligere diskuterede: Lad dog de ældre selv vælge, hvordan de vil have hjælpen, og hvem de vil have til den hjemmehjælp, som de skal have, og som de kan have brug for. Så det opfatter jeg sådan, at det er at slippe de ældre løs.

Vi går og har en opfattelse af, at den dag vi bliver 67 og bliver folkepensionister, så er vi pludselig ligedan alle sammen. Jamen, det er vi da ikke! Vi vil da stadig væk have individuelle behov og individuel opfattelse af, hvordan vores liv skal være – den livskvalitet, som vi lægger vægt på. Og SF får mig ikke til at tro på, at det specielt er dem, der er kommunalt uddannede, der er bedst til at gøre de her ting. Så slip de ældre fri.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Til Fru Else Winther Andersen: Vi får jo muligheden for at se på det igen under udvalgsarbejdet. Det er så mit håb, at de ting, jeg mener er misforstået i Venstres position, kan ryddes af vejen under udvalgsarbejdet. Og så vil jeg godt sige om det principielle – nemlig Venstres tro på, at privatisering er vejen – at jeg synes, at det, der har kendetegnet debatten på ældreområdet over en årrække, er, at hver gang man stod med et indholdsproblem, tog man den strukturelle debat og troede, man kunne strukturere sig igennem. Det har vist sig, at det kunne man ikke.

Nu får vi så regidiskussionen. Det hedder: Bliver det ikke godt nok i offentligt regi, så tror vi på, at det kan laves i privat regi.

Spørger vi analyserende: Hvad er fordelene ved det? – så er det klart, at man som markedsøkonom vil holde en markedsøkonomisk tale. Jeg synes, det er helt åbenlyst, hvad ulemperne er. I en periode, hvor vi taler om svage ældre, der er længe i eget hjem, vil vi se de ældres hjem omdannet til en banegård for private leverandører. Der vil komme én med mad, der vil komme én med lidt rengøring, der vil komme én, der leverer lidt sundhed, lidt pleje osv. osv. Hvordan skal den ældre overhovedet kunne orientere sig? Orienteringsproblemet er et af de store problemer på ældreområdet allerede i dag, hvor vi har et forholdsvis sammenhængende system.

De skal være forholdsvis friske for at kunne finde ud af leverancerne.

Det næste problem er retssikkerheden. Hvis nu fru Jensen i Søllerød eller et hvilket som helst andet sted bliver vred over den hjælp, hun får, hvem skal hun så klage til? Til kommunen, der har lavet en aftale med et privat firma. Det private firma vil sige, at det er kommunens skyld, for vi aftalte, at vi kun skulle levere en så og så stor mængde. Og kommunen vil sige: Det er ikke vores skyld. Det er firmaets skyld, for vi har lavet en aftale om leveringen.

Vi kommer ud i en endeløs juridisk diskussion. Og jeg skal sige som min afsluttende kommentar til denne her diskussion om privatisering: Jeg synes, det er en overvejelse værd – og så i Venstre – hvorfor Danmark er kommet så langt, som vi er på ældreområdet, med et offentligt system.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Inden fru Else Winter Andersen svarer, vil jeg sige, at det ikke er min opfattelse, at vi alle er ens, når vi runder de 67 år. Det mener jeg bestemt ikke. Det er egentlig heller ikke det, vi diskuterer i øjeblikket. Det, vi diskuterer i øjeblikket, er dem, der har behov for hjemmehjælp, og det har i virkeligheden ikke noget at gøre med en aldersgrænse. Der er det min opfattelse, men det kan være, Venstre har en anden opfattelse af tingene, at det er det offentlige, det er kommunen, der bør have ansvaret for, at hjemmehjælpen stilles til rådighed – om det så er kommunens egne folk, kommunalt ansatte, der udfører de specifikke opgaver med indkøb, rengøring, pleje osv., eller kommunen køber sig til serviceordningerne ved private eller man siger, at den enkelte modtager af hjemmehjælpen, hvis vedkommende kan være med i beslutningerne, indrages i beslutningerne om, hvem det er, der skal foretage de forskellige handlinger.

Det ændrer ikke på, at det fortsat er kommunen, der har ansvaret for, at opgaverne bliver udført. Dermed ændrer det heller ikke på SF's forslag om, at der skal være en ankeadgang. Og jeg er ikke enig med hr. Villy Søvnald i, at det vil være forvirrende, hvis det er private, man sætter til at ordne de her ting. Det kan stadig være sådan, at det er kommunen, der er den overordnet ansvarlige, og at det er kommunen, der må sørge for, at tingene er i orden. Og hvis det private firma, kommunen har sat til at udføre en eller anden opgave, ikke gør det godt nok, er det så

heldigt, at man kan vælge et andet firma til det, eller kommunen kan vælge at gøre det selv.

Hermed sluttede forhandlingerne.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

13) Valg af 17 medlemmer til det udvalg, der blev nedsat ved Folketingets dagsorden af 13. oktober 1994.

Anden næstformand (Henning Grove):

Til dette valg er anmeldt følgende valggrupper: en gruppe på 95 medlemmer: Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Enhedslisten og Centrum-Demokraterne; en gruppe på 83 medlemmer: Venstre, Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet.

Valgt blev:

- 1 Dorte Bennedsen (S)
- 2 Jacob Buksti (S)
- 3 Pia Gjellerup (S)
- 4 Torben Lund (S)
- 5 Holger K. Nielsen (SF)
- 6 Kjeld Rahbæk Møller (SF)
- 7 Jørgen Estrup (RV)
- 8 Frank Aaen (EL)
- 9 Peter Duetoft (CD)
- 10 Ivar Hansen (V)
- 11 Thor Pedersen (V)
- 12 Birthe Rønn Hornbech (V)
- 13 Svend Aage Jensby (V)
- 14 Hans Engell (KF)
- 15 Pernille Sams (KF)
- 16 Gitte Seeberg (KF)
- 17 Kirsten Jacobsen (FP)

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Den socialdemokratiske folketingsgruppe har meddelt mig, at den har udpeget medlem af Folketinget Torben Lund som nyt medlem af Danmarks Nationalbanks repræsentantskab for den resterende del af indeværende funktionsperiode i stedet for medlem af Folketinget Frank Jensen, efter at denne er udnævnt til forskningsminister, og at medlem af Folketinget Ove Fich er valgt som nyt medlem i stedet for medlem af Folketinget Ivar Nørgaard, efter at denne ikke længere er medlem af Folketinget.

Den konservative folketingsgruppe har meddelt mig, at den har udpeget medlem af Folketinget Anne Birgitte Lundholt som nyt medlem af Danmarks Nationalbanks repræsentantskab

for den resterende del af indeværende funktionsperiode i stedet for medlem af Folketinget Grethe Fenger Møller, efter at denne ikke længere er medlem af Folketinget.

De pågældende er herefter valgt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Indfødsretsudvalget (31/10 94):

Udtræder: Pia Kjærsgaard (FP)

Nyt medl.: Poul Nødgaard (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 2. november 1994, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.43.
